

VELKOMMEN TIL NETTVERKSSAMLING

26.10.2007

Kristin Østvik, PPT-Ofoten

PROGRAM

Kl 1000-1045: "Den autentiske læreren"

Kl 1045-1100: Pause

Kl 1100-1200: Skolevise grupper. Tema:
Hva med resten av
personalet?

Kl 1200-1300: Lunsj

Kl 1300-1430: Grupper på tvers

Kl 1430-1450: Plenum

Den autentiske læreren

Per Fibæk Laursen

www.ppt-ofoten.no

26.10.2007

Kristin Østvik, PPT-Ofoten

Skriv ned 3
forhold/"ting"/punkter underveis
som du tenker er OK, "kjenner
igjen", eller stiller spørsmål ved.

Formål

- Boken en oppfordring til lærere (og lærerstudenter) om å la seg inspirere av den dyktige læreren:

Den autentiske læreren

- Det er et forsøk på å analysere kvaliteter i god undervisning: Finnes det noen profesjonelle standarder for god undervisning?

Undersøkelsen

- Intervjuet og observert 30 grunnskolelærere i Danmark
- Lærerne var valgt ut av fem personer som kjenner mange lærere og som hadde et profesjonelt grunnlag for å vurdere dem.
- Forfatteren hadde forklart at han lette etter lærere som var kjent for å gjøre et sterkt inntrykk på sine elever, som var kjent for å ha gjennomslagskraft og for å være lærere med "hud og hår", "kropp og sjel".

Autensitet

- Betyr å handle i overensstemmelse med sine egne verdier
- En samlede betegnelse for:
 - Ekthet
 - Troverdighet
 - Selvstendighet

Forskning

- Kjent:
- Lærernes personlige kvaliteter har stor betydning for:
 - Hvordan elever og lærere trives i skolen
 - Hvor mye elevene lærer
- Men det har imidlertid ikke vært særlig klart hva disse personlige kvalitetene, eller kompetansene består i, og hvordan de utvikles.
- Dette søker boka å gi et svar på

7 autensiteter

- Den personlige intensjon
- Inkarnasjonen av budskapet
- Respekt for elevene
- Rammene for arbeidet
- Samarbeidet med kollegaene
- Å kunne hva man vil/Realisere sine intensjoner
- Å kunne ta vare på sin egen utvikling

1. En personlig intensjon

- Felles for lærerne i undersøkelsen:
 - Først og fremst hadde de en ambisjon i forhold til det å være lærer, de ville noe, og de ville det selv
 - Lærerne så to hovedaspekter ved sin oppgave:
 - Den faglige
 - Den sosiale
 - De ville altså gjerne lære elevene noe i de fagene de underviste i, og de ville gjerne fremme elevenes allmenne menneskelige og sosiale utvikling

En personlig intensjon, *forts*

- De forannevnte intensjonene ikke spesielt originale, men
- Under observasjonene og i intervjuene viste mange av dem at de så på "villskap" eller "galskap" som positive kvaliteter ved en lærer.
- F. eks sa en lærer at han fikk stadig ny inspirasjon av å være sammen med elevene. "Jeg kan gå hjem å skrive et rollespill ut fra noe som har skjedd, og så oppfører vi det".

En personlig intensjon, *forts.*

- Det personlig engasjementet som preger den autentiske læreren kommer "innenfra", men er samtidig inspirert utenfra, f. eks:
 - De blir inspirert av:
 - Bestemte pedagogiske teorier
 - Strømninger i den pedagogiske debatten
 - Og påvirket i arbeidet av temaer som konfliktløsning, mobbing, prosjektarbeid, læringsstrategier, bruk av loggbok, strukturering av læringsmiljøet
- De 30 lærerne har dette felles: En intensjon med sitt pedagogiske arbeid som er et resultat av eget personlig valg, tuftet på kunnskap og praktisk pedagogiske ferdigheter

2. Inkarnasjonen av budskapet

- En god lærer sender et budskap til sine elever om at det er noe som er verdifullt å lære
- Det spesielle ved en autentisk lærer er at han/hun sender dette budskapet helhjertet, så å si med kropp og sjel
- Forfatteren sier han kunne merke at de lærerne han observerte likte å undervise, og at de trodde på at det kom noe godt og meningsfullt ut av det.
- Det var viktig og meningsfullt for dem å inspirere elevene til å lære noe.

Inkarnasjonen av budskapet, *forts*

- Foruten den positive energien var det også et fellestrekk ved samtlige lærere at de var tydelig i oppgaven med å lede klassen
- De 30 forlangte at elevene overholdt de reglene som var avtalt, eller som var nødvendige for å få arbeidet til å fungere
- Flere av lærerne var i intervjuet inne på betydningen av at de var ekte og overbevisende, og var overbevist om at elevene merker det hvis de ikke var det

3. Respekt for elevene

- De 30 lærerne betraktet og behandlet elevene primært som *medmennesker* og bare sekundært som barn og elever.
- De lyttet til deres forslag og argumenter
- De respekterte deres interesser og prioriteringer
- Men samtidig holdt de fast ved at de som lærere hadde ansvaret og overblikket

Respekt for elevene, *forts*

- Er det like lett å like alle elever?
- Lærerne synes dette er vanskelig, men de "jobber med seg selv" og ser det som sitt ansvar å gjøre noe med det.
- Ved å lære eleven og elevens bakgrunn å kjenne, og ved se den profesjonelle oppgaven, reduseres følelser som at eleven er frastøtende, umulig, ikke til å like osv.
- Å ha respekt for elevene innebærer ikke minst en interesse for hvordan elevene lærer og hvordan de opplever det de skal lære:
 - *Hva har du lært denne timen?*
 - *Hva gjorde du for å forstå det?*

4. Gunstige rammer

- Det fjerde trekket ved lærerne var at de arbeidet på skoler som de opplevde som gunstige for deres egne pedagogiske intensjoner
- Flere av lærerne hadde skiftet skole, for å finne en som passet egne pedagogiske intensjoner
- Andre var aktivt engasjert i skoleutvikling

4. Gunstige rammer

- Tre viktige forhold (foruten kollegialt samarbeid):
 - Pedagogisk linje/felles verdigrunnlag
 - Stemningen/klimaet på skolen
 - ledelsen

4. Gunstige rammer

- Pedagogisk linje:
 - Felles fotfeste
 - felles mål
 - Felles linje gir større grad av mening i arbeidet
 - Større grad av samarbeid
 - Større grad av utveksling av pedagogiske ideer

4. Gunstige rammer

- Stemning/klima:
 - Trivsel
 - Toleranse og plass til å utfolde seg
 - Få lov til å eksperimentere, forandre seg og prøve ut forskjellige ting

4. Gunstige rammer

- Ledelsen
 - Viktig for å sørge for den pedagogiske linjen og en positiv stemning
 - Viktig at ledelsen tar seg tid til lærerne slik at de opplever fortrolighet, lydhørhet og oppbakking
 - Viktig i forhold til å sette sammen gode kollegagrupper

5. Kollegialt samarbeid

- Samtlige 30 lærere fremhevet samarbeid og team som sentralt.
- Mange fremhevet at gode kolleger er en forutsetning for å lære noe og å utvikle seg som profesjonell:
- *“Selv om man er god rent faglig, så utvikler man seg ikke hvis man ikke er i et samspill med andre, for det er der man tør å gå et skritt videre og videreutvikle noe, å prøve ut nye ting osv.”*
- Kvaliteter ved teamarbeid som oftest nevnes er:
 - Feedback i forhold til samarbeid om klassen
 - Omsorg
 - Oppbakking
 - Felles planlegging som følges opp ved at erfaringene diskuteres

6. Å kunne hva man vil/realisere sine intensjoner

- Alle lærerne opplevde at de i større eller mindre grad var i stand til å realisere sine intensjoner, at de kunne utrette noe med undervisningen sin, og at de påvirket elevene på kort og lang sikt, både faglig og sosialt.
- Det handler om å ta arbeidet sitt og seg selv på alvor
- Et visst element av tillit til egen kompetanse er en forutsetning for å virke ekte og overbevisende og etablere en god kontakt med elevene.
- Autentiske lærere liker å undervise. De synes det er morsomt og at de selv får noe tilbake, lærer noe av samspillet med elevene.

7. Å ta vare på sin egen profesjonelle utvikling

- Å være en autentisk lærer er en profesjonell kompetanse som skal læres.
- Den kan ikke læres en gang for alle
- Læreren forandrer seg, skolen forandrer seg, elevene forandrer seg. Derfor må lærerkompetansen utvikles
- Man må prøve ut seg selv, man må tørre noe/våge noe og gjøre seg forskjellige erfaringer.

Å ta vare på sin egen profesjonelle utvikling

- Selv om ledelse og kolleger har et medansvar er det i siste instans læreren selv som må ta vare på sin egen utvikling
- Det hører med til autenticiteten som lærer at man kan og vil påta seg dette ansvaret

Hva kan man så lære av dette?

- Man trenger tid for å finne seg selv som lærer. Nye lærere trenger veiledere?
- Man må ville noe som lærer, noe mer enn bare å ha det bra med elevene.
- Elevene skal lære noe i skolen, og det er lærerens helhjertete intensjon, som skal gi undervisningen mening

Hva kan man lære?

- For det første: Denne helhjertede bestrebelsen skal overbevise elevene om at læreren er verdt å ha tillit til.
- For det andre: Man skal møte elevene med respekt, men man kan ikke forvente at de vil vise en tillit før man har vist at man er verdt å ha tillit til.
- For det tredje: Man må søke nye utfordringer

Oppsummert

- Den autentiske læreren er:
 - Engasjert
 - Respekterer barn og liker å arbeide sammen med dem
 - Ser mening og verdi i sitt arbeid
 - Handler i overensstemmelse med sine verdier
 - Realiserer sine mål i klasserommet